

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Херсонського державного
університету

Олександр ШВАКОВСЬКИЙ

« 18 » вересня 2024 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Освітня програма Психологія
Спеціальність 053 Психологія
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Факультет психології, історії та соціології
Кафедра психології
Курс 2,3,4

ПОГОДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-
педагогічної роботи

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

« 13 » вересня 2024 р.

Івано-Франківськ 2024

Програма розроблена:

1. Тавровецька Н.І. – кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри психології, гарант ОП «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;
2. Коллі-Шамне А.В. – докторка психологічних наук, професорка, професорка кафедри психології;
3. Попович І.С. – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології;
4. Шелестова О.В. – кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри психології.

Програму розроблено на основі освітньої програми «Психологія» затверджену 29.06 2023 наказ №270-Д від 29.06.2023р. (зі змінами наказ №243-Д від 30.04.2024р.)

В.о. декана факультету

Ірина ШАПОШНИКОВА

Затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 17 від «3» червня 2024 р.

В.о. завідувачки кафедри

Наталія ТАВРОВЕЦЬКА

Схвалено науково-методичною радою факультету

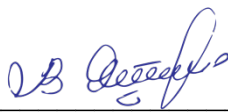
Протокол № 10 від « 17» червня 2024 р.

Голова ради

Наталія ТАВРОВЕЦЬКА

Керівниця навчального відділу

Вікторія ЯЦЕНКО

ЗМІСТ

Вступ.....	5
Мета і завдання практичної підготовки.....	5
Структура практичної підготовки та опис практик.....	7
Організація проведення практичної підготовки.....	12
Підведення підсумків практики.....	16
Перелік рекомендованих джерел.....	17

Зміст наскрізної програми практичної підготовки:

Вступ

Практична підготовка здобувачів, які навчаються у Херсонському державному університеті, здійснюється шляхом проходження ними практики в закладах освіти, на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними закладами договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку.

Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням академічної доброчесності учасників освітнього процесу Херсонського державного університету.

Організація і проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти Херсонського державного університету регламентується такими документами:

1. Закон України «Про вищу освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Закон України «Про освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Кодекс законів про працю України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
4. Положення про проведення практики здобувачів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 № 93. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>
5. Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 № 1669. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text>
6. Стандарти вищої освіти відповідних спеціальностей.
7. Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті від 02.09.2020 № 789-Д, Про введення в дію рішення вченої ради ХДУ від 29.01.2024 про внесення змін до Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті від 07.02.2024 №88-Д <https://ksu24.kspu.edu/s/7ogSN>
8. Про введення в дію рішення вченої ради ХДУ від 30.10.2023 про затвердження Положення про організацію та проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти у Херсонському державному університеті від 17.11.2023 № 521-Д. <https://ksu24.kspu.edu/s/w34uF>
9. Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Херсонського державного університету від 26.06.2020 № 592-Д. <https://ksu24.kspu.edu/s/y0Eb8>
10. Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Херсонського державного університету від 06.04.2021 р. №419-Д. <https://ksu24.kspu.edu/s/TSxs4>
11. Про введення в дію рішення вченої ради ХДУ від 26.08.2024 про

затвердження Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (наказ від 28.08.2024 № 410-Д) <https://ksu24.kspu.edu/s/z9TMA>

12.Порядок надання індивідуального графіка навчання, індивідуального терміну проходження практики та складання заліково-екзаменаційної сесії у Херсонському державному університеті від 04.12.2019 № 1023 – Д, Про внесення змін до Порядку надання індивідуального графіка навчання, індивідуального терміну проходження практики та складання заліково-екзаменаційної сесії у Херсонського державному університеті (наказ 04.12.2019 №1023-Д) від 13.09.2022 №442-Д [https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/Порядок%20надання%20індивід.%20графіка%20навчання,%20індивід.%20терміну%20проходж.%20практики%20та%20склад.%20заліково-екзамен.%20сесії%20у%20ХДУ%20\(наказ%20від%2004.12.2019%20№10.pdf?id=cde8af4a-32d9-44a5-b092-b852979ece6b](https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/Порядок%20надання%20індивід.%20графіка%20навчання,%20індивід.%20терміну%20проходж.%20практики%20та%20склад.%20заліково-екзамен.%20сесії%20у%20ХДУ%20(наказ%20від%2004.12.2019%20№10.pdf?id=cde8af4a-32d9-44a5-b092-b852979ece6b)

13.Порядок оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у Херсонському державному університеті від 07.09.2020 № 802-Д. <https://ksu24.kspu.edu/s/TanPg>

14.ОПП «Назва», рік.

15. НП та РП рік.

Наскрізна програма практики, яка пронизує всі аспекти навчання, є ключовим навчально-методичним документом. Вона визначає рекомендації стосовно різних видів, форм і методів контролю якості досягнень здобувачів у закладах вищої освіти. Цей документ розроблений відповідно до вимог Стандарту вищої освіти України у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», який був затверджений та введений в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24 квітня 2019 року №565. Також ця програма відповідає положенню про проведення практики здобувачів у закладах вищої освіти України, яке було затверджено наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93; Положення про організацію та проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти у Херсонському державному університеті, затвердженого вченою радою від 30.10.2023 р. №6.

Вдосконалення освітнього процесу для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у галузі психології потребує від досвідчених фахівців активної підтримки для закріплення, систематизації і поглиблення їх теоретичних знань, навичок і вмінь. Це дозволить отримати чітке уявлення про роботу психологічних служб та ознайомитися з організаційною структурою. Використовуючи набутий досвід у професійній практиці, студенти збагачують свої спеціальні вміння та розвивають свою професійну майстерність. Спрямоване вивчення психологічного досвіду та використання відповідних методик є корисним і необхідним елементом професійного зростання. Аналіз діяльності психологів та участь у їх заняттях допомагає

студентам засвоїти необхідні принципи майбутньої професії, ознайомлюючи їх з інноваційними методиками, новими соціально-психологічними програмами та авторськими підходами. Це дозволяє оцінити сучасний стан психологічної роботи в різних типах закладів, установ та організацій. Загалом, практика сприяє підвищенню рівня професійної майстерності, стимулює розвиток творчих здібностей та формує самостійність у майбутніх спеціалістів.

1. Мета і завдання практичної підготовки

Мета практики полягає у практичній підготовці здобувачів для професійної діяльності відповідно до вимог Стандарту вищої освіти та освітньо-професійної програми бакалавра за спеціальністю 053 Психологія. Вона включає освоєння сучасних методів, форм організації та засобів роботи в психологічній галузі, а також формування професійних навичок і умінь, необхідних для самостійного прийняття рішень в різних ситуаціях. Однією з важливих цілей є розвиток постійної потреби в систематичному оновленні знань та їх творчому використанні у практичній діяльності.

Завдання практики:

- ✓ Розвиток компетенцій у проведенні психодіагностичних процедур: вміння обирати, створювати та застосовувати наукові методи, проведення психологічних обстежень для виявлення факторів, які впливають на особистісний розвиток та міжособистісне спілкування.
- ✓ Набуття навичок у корекційній та розвивальній діяльності: усунення відхилень у індивідуальному або груповому розвитку; сприяння формуванню позитивної життєвої стратегії та перспективи.
- ✓ Розвиток компетенцій у проведенні психологічного консультування: надання психологічної підтримки у життєвих ситуаціях через проведення консультаційних зустрічей;
- ✓ Збільшення вмінь та навичок у проведенні психологічної профілактичної діяльності: підтримання психічного здоров'я; запобігання відхилень у розвитку особистості (групи, колективу); уникнення конфліктів та напруженості в міжособистих відносинах.
- ✓ Залучення до просвітницької діяльності: надання актуальних психологічних знань з сучасних проблем.
- ✓ Стимулювання самоосвітньої активності: вивчення нових фахових публікацій з психології, робота з бібліотекою, підтримка студентів у професійному розвитку.
- ✓ Розвиток психологічної культури через проведення лекцій, семінарів, тренінгів.

Практика здобувачів передбачає систематичне та послідовне навчання з отриманням необхідного обсягу практичних знань і навичок відповідно до освітнього рівня: бакалавр.

Практична підготовка здобувачів спрямована на оволодіння загальних і

спеціальних (фахових) компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Очікувані компетентності та ПРН

Код освітньої компоненти	Компонент и освітньої програми	ЗК	ФК (СК)	ПРН
ОК 31	Навчальна	ІК, ЗК1, ЗК2, ЗК8, ЗК9	СК4, СК7, СК8, СК9, СК11, СК15	ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефаківців. ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні з рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання); ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника. ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

				ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога. ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
ОК 32	Навчальна	ІК, ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК8, ЗК9	СК4, СК7, СК8, СК9, СК11, СК15	Такі ж як ОК 31 За ОП 2023 року ОК 31 Навчальна практика для 2 курсу, а за ОП 2021 року ОК 32 це навчальна практика для 3 курсу
ОК 33	Виробнича	ІК, ЗК1, ЗК6, ЗК7, ЗК8, ЗК9	СК5, СК6, СК7, СК8, СК9, СК12, СК13, СК14, СК16	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формувати аргументовані висновки. ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні з рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання). ПР11. Скласти та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни); ПР12. Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовник. ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. ПР16. Знати, розуміти та

				дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога. ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження психічного здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст травмувальних ситуацій, психологічного консультування та реабілітації мілітаризованого суспільства
ОК 34	Переддипломна	ІК, ЗК1, ЗК3, ЗК12	СК9, СК14	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань ПР11. Скласти та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни). ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

2. СТРУКТУРА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ОПИС ПРАКТИК

Структура практичної підготовки

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів ECTS	Форма Контролю	Опис, мета
ОК 31	Навчальна практика	3	Захист /диф. залік	Ознайомлення з функціями та роботою психологів різних психологічних та соціальних установ і організацій; Формування стійкого інтересу до професії психолога, потреби в педагогічній та психологічній самоосвіті, творчого та дослідницького підходу до професійної діяльності; Ознайомлення зі структурою та особливостями проведення масового анкетування (як різновиду емпіричного дослідження) у ЗВО. Ознайомлення з напрямками, функціями, специфікою роботи психолога на етапах підготовки психологічного інструментарію, перевірки його на відповідність вимогам

				наукового інструмента (проведення пілотажного дослідження), збору інформації та обробки її комп'ютерними засобами.
ОК 32	Навчальна практика	3	Захист /диф. залік	Оволодіння навиками проведення експериментальних психологічних досліджень, розробка корекційних та розвивальних програм для різних категорій населення, аналіз статистичних змінних, а також проведення емпіричних досліджень до наукових робіт
ОК 33	Виробнича практика	9	Захист /диф. залік	Формування у здобувачів вищої освіти навичок роботи з психологічною проблемою, виконання консультативної, психопрофілактичної та просвітницької діяльності.
ОК 34	Переддипломна практика	4,5	Захист /диф. залік	Здобуття фахових компетенцій у методології наукової діяльності, опанування методики наукових досліджень та поглиблення практичних навичок з експериментальної психології

Графік практичної підготовки денної форми навчання

Курс	Семестр	Вид практики	Тривалість	База практик	Відповідальний підрозділ
2	4	Навчальна	2 тижня	підприємства, організації та установи будь-якої форми власності, заклади освіти, навчально-виховні заклади, медичні заклади, МНС України, силові структури в Україні, пенітенціарні установи тощо, у підрозділах університету (зокрема соціально-психологічна служба університету).	Кафедра психології
3	6	Навчальна	2 тижня	заклади дошкільної освіти, заклади загальної середньої освіти, навчально-виховні комплекси, спеціалізовані загальноосвітні школи, гімназії, ліцеї, професійні коледжі, навчально-реабілітаційні центри, спеціальні школи, пренатальні центри, центри соціальних служб для сім'ї та молоді, спеціалізовані	Кафедра психології

				соціальнопсихологічні служби, приватні підприємства та інші організації, які мають у своєму штаті психологів.	
4	7	Виробнича	6 тижнів	заклади дошкільної освіти, заклади загальної середньої освіти, навчально-виховні комплекси, спеціалізовані загальноосвітні школи, гімназії, ліцеї, професійні коледжі, навчально-реабілітаційні центри, спеціальні школи, пренатальні центри, центри соціальних служб для сім'ї та молоді, спеціалізовані соціальнопсихологічні і служби, приватні підприємства та інші організації, які мають у своєму штаті психологів.	Кафедра психології
4	8	Переддипломна	3 тижня	соціально-психологічна служба університету	Кафедра психології

Графік практичної підготовки заочної форми навчання

Курс	Семестр	Вид практики	Тривалість	База практик	Відповідальний підрозділ
2	4	Навчальна	2 тижня	підприємства, організації та установи будь-якої форми власності, заклади освіти, навчально-виховні заклади, медичні заклади, МНС України, силові структури в Україні, пенітенціарні установи тощо, у підрозділах університету (зокрема соціально-психологічна служба університету).	Кафедра психології
3	6	Навчальна	2 тижня	заклади дошкільної освіти, заклади загальної середньої освіти, навчально-виховні комплекси, спеціалізовані загальноосвітні школи, гімназії, ліцеї, професійні коледжі, навчально-реабілітаційні центри, спеціальні	Кафедра психології

				школи, пренатальні центри, центри соціальних служб для сім'ї та молоді, спеціалізовані соціальнопсихологічні служби, приватні підприємства та інші організації, які мають у своєму штаті психологів.	
4	7	Виробнича	4 тижні	заклади дошкільної освіти, заклади загальної середньої освіти, навчально-виховні комплекси, спеціалізовані загальноосвітні школи, гімназії, ліцеї, професійні коледжі, навчально-реабілітаційні центри, спеціальні школи, пренатальні центри, центри соціальних служб для сім'ї та молоді, спеціалізовані соціальнопсихологічні служби, приватні підприємства та інші організації, які мають у своєму штаті психологів.	Кафедра психології
4	8	Переддипломна	3 тижня	соціально-психологічна служба університету	Кафедра психології

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Практична підготовка здобувачів є невід'ємною складовою освітнього процесу та спрямована на закріплення теоретичних знань, формування професійних компетентностей і набуття практичного досвіду в реальних умовах професійної діяльності.

Мета практичної підготовки:

- Забезпечення студентів навичками застосування теоретичних знань у практичній діяльності.
- Формування професійних компетентностей, необхідних для майбутньої роботи.
- Ознайомлення з особливостями професійної діяльності на робочому місці.
- Розвиток навичок самостійної роботи та прийняття професійних рішень.

Види практичної підготовки:

1. **Навчальна практика** – спрямована на закріплення базових навичок у межах навчального закладу.

2. **Виробнича практика** – передбачає набуття досвіду роботи на підприємствах, в організаціях та установах.
3. **Переддипломна практика** – здійснюється з метою підготовки до написання випускної кваліфікаційної роботи та поглиблення професійних знань.

Організація та проведення практичної підготовки:

- Практика організовується відповідно до навчального плану та затвердженого графіка.
- Відповідальними за організацію та контроль є кафедра, керівники практики від закладу освіти та бази практики.
- Перед початком практики студенти проходять інструктаж щодо правил безпеки та особливостей проходження практики.
- За результатами практики студенти складають звіт, який оцінюється відповідно до встановлених критеріїв.

Оцінювання результатів практичної підготовки:

- Захист звіту про проходження практики перед комісією.
- Оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей.
- Відгук керівника практики з місця проходження.

Практична підготовка є важливим етапом професійного становлення студентів, сприяє підвищенню їх конкурентоспроможності на ринку праці та формує необхідні навички для майбутньої професійної діяльності.

Види завдань/робіт, критерії оцінювання та порядок нарахування балів з практики висвітлюється у робочих програмах практик.

Практична підготовка може здійснюватися за такими формами проходження практики:

– очна - основна форма проходження практики, що передбачає безпосереднє перебування здобувачів на базі практики, розташованій в Україні чи за кордоном, протягом встановленого терміну практики;

– онлайн (дистанційна) - форма проходження практики, що може бути застосована у виняткових випадках (в умовах воєнного стану, тимчасове переміщення університету, карантинні обмеження, участь здобувачів у міжнародних програмах обміну тощо) за умови виконання повного обсягу програми практики без безпосереднього перебування здобувачів на базі практики;

- змішана форма – форма, яка передбачає виконання частини завдань, передбачених програмою практики, в очному форматі, іншу частину – дистанційно.

Документальне забезпечення практичної підготовки включає:

- Договори про проходження практики;
- Службова від факультету на проходження практики;
- Наказ про проходження практики;
- Службова про проведення контрольного заходу;

- Розпорядження проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи про проведення контрольного заходу;
- Семестровий звіт факультету про проходження практики відповідно плану-регламенту ХДУ поточного навчального року)

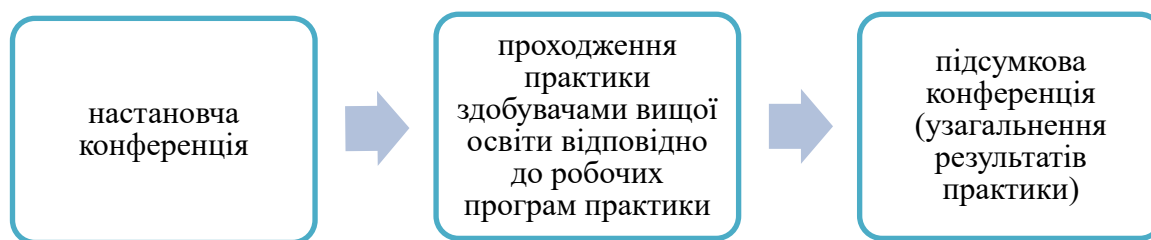
Контроль за організацію та проведення практичної підготовки здобувачів на факультеті здійснюють:

- декан факультету;
- завідувач/завідувачів кафедри;
- керівник практик від факультету (відповідальна особа за проведення практики на факультеті).

Відповідальність за виконання програми практики покладено на:

- гаранта освітніх програм;
- керівника/керівників практики від університету (за якими закріплені здобувачі відповідного виду практики):
- керівника практики від бази практики.

Кожна практика включає три етапи.

На першому етапі практики проводиться настановна конференція, на якій:

- завідувач кафедри та керівники розкривають мету та основні завдання практики, знайомлять здобувачів з базами практики, порядком проходження практики, видами робіт, порядком оцінювання, оформлення звітної документації та процедурою контрольного заходу.

На початку практики здобувачі вищої освіти повинні отримати інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, порядком отримання документації та матеріалів.

Обов'язки учасників практичної підготовки

<i>Учасник практичної підготовки</i>	<i>Зобов'язання</i>
--	---------------------

Учасник практичної підготовки	Зобов'язання
Керівника практик від факультету	- координацію своєчасного укладання договорів з базами практики; - розподіл здобувачів за базами практики, за погодженням з кафедрами, та до початку практики подає службову для підготовки наказу до навчального відділу; - інструктаж про порядок проходження практики; - надання здобувачам-практикантам необхідних документів (програми практики, Звіт про результати практики, методичних рекомендацій щодо оформлення звітної документації тощо), перелік яких регламентується робочою програмою практики; - інструктаж здобувачів з безпеки життєдіяльності; - представлення доповіді на вченій раді факультету про перебіг проходження практики здобувачів на базах практики та її результати; - подання до навчального відділу письмового звіту про проведення практики із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення практичної підготовки здобувачів.
Керівника практики від університету	- облік відвідування здобувачами протягом терміну практики; - забезпечення виконання здобувачами програми практики; - консультування здобувачів щодо підготовки та оформлення звітної документації, особливості оформлення виконаних завдань, підготовку доповіді, повідомлення, виступу тощо; - подання звітної документації; - аналізування виконання програм практики й доповідь про її підсумки на засіданнях кафедри; - складання підсумкового звіту, який подається керівникові практики факультету.
Керівника практики від бази практики	- проведення інструктажу з охорони праці: вступний і безпосередньо на робочому місці; - надання здобувачам можливість користуватися матеріально-технічною базою й інформаційними ресурсами, необхідними для виконання програми практики; - забезпечення обліку проходження практик здобувачів; - повідомлення керівника практики факультету або керівника практики від університету про всі порушення трудової дисципліни, правил внутрішнього розпорядку та про інші порушення; - підготовку відгуку на кожного здобувача, відображаючи виконання програми практики; - надання здобувачам можливість апробувати матеріали дослідження до курсових і кваліфікаційних робіт (проектів).
Здобувача, який проходить практику:	- до початку практики одержати консультацію щодо оформлення документів (на настановній конференції з практики або в індивідуальному порядку); - своєчасно розпочати практику; - вивчити й суворо дотримуватись правил безпеки життєдіяльності й виробничої санітарії; - у повному обсязі виконати всі завдання програми практики; - скласти календарний графік проходження практики та залікових

<i>Учасник практичної підготовки</i>	<i>Зобов'язання</i>
	заходів, погодивши його з керівником від бази практики й викладачами-керівниками практики за фахом; - вести «Звіт про результати практики» та своєчасно подавати його на перевірку; - працювати відповідно до внутрішнього розпорядку бази практики (КЗпП України); - своєчасно оформити всі документи з практики у формі звіту; - проходити практику в терміни, визначені наказом по університету. Зміна строків проходження практики з поважних обставин, подовження терміну практики або надання індивідуального терміну проходження практики здійснюється наказом ректора за поданням декана факультету на підставі поданих документів, що підтверджують поважні причини щодо надання індивідуального терміну проходження практики.

Контроль під час практики складається з поточного і підсумкового.

За результатами проходження практик здобувачем подається звіт за результатами практики для перевірки та оцінювання. Вимоги до структури та обсягу звіту з практики представлені у робочих програмах практик.

4. Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну практики здобувачі звітують про виконання програми практики. Форма та вимоги щодо оформлення пакету звітної документації здобувача про результати проходження практик надається у робочій програмі практики. Термін подачі здобувачем пакету звітної документації встановлюються керівником практики від університету за узгодженням із завідувачем кафедри та керівником практики від факультетам, але не пізніше дати підсумкової конференції.

Після закінчення практики здобувач надає звітну документацію керівникові практики від університету і звітує перед комісією про виконання робочої програми практики. Захист здобувачами вищої освіти результатів практики відбувається перед комісією, склад якої затверджується розпорядженням проректорки з навчальної та науково-педагогічної роботи, за результати захисту відображаються у відомості обліку успішності та індивідуальному плані здобувача. Непроходження або невиконання програми практики у повному обсязі вважаються невиконанням індивідуального навчального плану. Здобувач, який не виконав програму практики без поважної причини, відраховується з університету. За умови невиконання здобувачем програми практики з поважної причини університет може надати індивідуальний термін проходження практики.

Здобувач, який виконав програму практики, але під час підведення підсумків практики отримав незадовільну оцінку, має право покращити результат у період ліквідації академічної заборгованості, визначений регламентом університету згідно з Положенням про організацію освітнього

процесу в Херсонського державного університеті та Порядком надання індивідуального графіка навчання, індивідуального терміну проходження практики та складання заліково-екзаменаційної сесії у Херсонському державному університеті.

Підсумки кожного виду практики обговорюються на засіданнях кафедри.

Критерії оцінювання результатів кожної практики визначаються Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті.

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Здобувач/-ка має право оскаржити організацію, процедуру проведення та результати оцінювання контрольних заходів відповідно до Порядку оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у Херсонському державному університеті.

5. Перелік рекомендованих джерел.

Основна література

1. Волошина В. В., Долинська Л.В. Загальна психологія: Практикум. К: Каравела, 2017. 280 с
2. Гриньова Н.В. Історія психології : курс лекцій : Навчальний посібник. Умань : Візаві, 2012. 209 с.
3. Губеладзе І.Г. Соціальна психологія власності : монографія. К.: Талком, 2021. 406 с.
4. Данилюк І. Історія психології в Україні. К.: Либідь, 2002. 152 с.
5. Дуткевич Т. В. Дитяча розвивально-корекційна психологія. Модульний навчальний посібник для студентів ВНЗ за напрямом підготовка 6.030103 «Практична психологія». К. : Центр учбової літератури, 2017. 304 с.
6. Загальна психологія : Навч. посібник / За ред. Л. Долинської, О. Скрипченко. К. : Либідь, 2005. 464 с.
7. Загальна психологія : Навч. посібник / О. П. Сергєєнкова, О. П. Коханова, О. В. Пасєка. К. : Центр учбової літератури, 2012. 296 с.

8. Загальна психологія : Підручник для студент вищих навч. закладів / За заг. ред. С. Д. Максименка. К. : Форум, 2000. 543 с.
9. Загальна психологія: Хрестоматія : Навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. К. : Каравела, 2007. 640 с.
10. Коханова О.П. Історія психології: від античності до початку XX століття. Навчальний посібник. Київ: Інтерсервіс, 2016. 235 с.
11. Корольчук М. С. Історія психології: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Ельга, Ніка-центр, 2010. 248 с.
12. Криворучко П. П. Історія психології: Курс лекцій. К.: КиМУ, 2003. 220 с.
13. Москаленко В. В. Соціальна психологія. Підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене. К.: Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
14. Маноха І.П.,Роменець В.А. Історія психології XX століття: Навчальний посібник для ВНЗ. К.: Либідь, 2007 832 с.
15. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : «Нова Зоря», 2020. 192 с.
16. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія соціальної комунікації: навч. посібник. Івано-Франківськ, 2021. 224 с.
17. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П.П.Горностай, М.М. Слюсаревський, В.О. Татенко, Т.М. Титаренко, Н.В.Хазратова та ін. ; за ред. М.М.Слюсаревського. Київ: Талком, 2018. 580 с
18. Павелків Р. В. Загальна психологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : Кондор, 2013. 570 с.
19. Попович І.С. Психологія соціальних очікувань особистості: методологія, теорія і практика: навч.-метод. посіб. Херсон: Олді-плюс, 2019. 158 с.
20. Психологія : Підручник / За ред. Ю. Л. Трофімова. К. : Либідь, 1999. 558 с.
21. Психология человека от рождения до смерти. Психологический атлас человека / Под ред. А. А. Реана. СПб. : Прайм-ЕВРОЗНАК, 2013. 382 с.
22. Роменець В.А. Історія психології XIX початок XX століття: Навч. посібник. К. : Либідь, 2007. 832 с.
23. Савчин М. В. Загальна психологія : Навчальний посібник. К. : Академвидав, 2012. 461 с.
24. Савчин М. Вікова психологія: навч. посіб. 3-тє вид. перероб., доповн. К. : ВЦ «Академія», 2017. 368 с.
25. Сергєєнкова О. П. Вікова психологія. Навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2012. 376 с.
26. Скрипченко О. В., Долинська Л. В. Загальна психологія: Підручник. К:Каравела, 2017. 464 с.
27. Слюсаревський М. М., Блинова О.С. Психологія міграції : Навчальний посібник ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Видання друге, перероблене і доповнене. Київ : Талком, 2018. 360 с.

28. Шахова О.Г. Соціальна психологія особистості: Навчальний посібник. Харків: «Контраст», 2019. 116 с

Додаткова література

1. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін.. К. : Просвіта, 2001. 416 с.
2. Жуков С. М., Жукова Т. В. Історія психології. К.: Кондор, 2009. 232 с.
3. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції : навч. посіб. Суми. : ВТД «Університетська книга», 2008. 384 с.
4. Максименко С. Д. Генеза здійснення особистості : наукова монографія. К. : Вид-во ТОВ «КММ», 2006. 240 с.
5. Роменець В. А. Історія психології XVIII століття. Епоха Просвітництва: Навч. посібн. К.: Либідь, 2006. 1000 с.
6. Носенко Е. Л., Аршава І. Ф. Сучасні напрями зарубіжної психології: психологія особистості : Підручник. Д. : Вид-во ДНУ, 2010. 327 с.
7. Психологія мас : навчальний посібник / автор-упорядник Я. Є. Кальба. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 208 с.

Інформаційні ресурси:

1. Варій М. Й. Загальна психологія : Навчальний посібник [Електронний ресурс]. К. : Центр учбової літератури, 2007. 968 с. Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-113.html>
2. Загальна психологія : Навчальний посібник [Електронний ресурс] / О. П. Сергєєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка. К. : Центр учбової літератури, 2012. Режим доступу: http://www.college-chnu.cv.ua/images/Books/Nastja/sergeenkova_o_p_zagalna_psihologiya.pdf
3. Загальна психологія : Підручник [Електронний ресурс] / За ред. О. В. Скрипниченко. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/505-zagalna-psihologiya-skripchenko-ov-.html>
4. Махній І.П., Скок М.А. Історія психологічної думки: Навч. посібник [Електронний ресурс]. Чернігів: Чернігівський національний університет ім. Т.Г. Шевченка, 2010: [http //makhnii-history.blogspot.com/](http://makhnii-history.blogspot.com/).
5. Савчин М.В. Вікова психологія : навч. посіб. [Електронний ресурс]. К.: Академвидав, 2006. 360с. // <http://studentam.net.ua/content/category/>
6. <http://www.psychologytoday.com/> психологічний он-лайн журнал.
<http://psyfactor.org/> проект “Пси-фактор”.